

1 Curso alto do río Pontiñas

O paseo do río Pontiñas é sempre moi boa opción para dar comezo a moitos roteiros pois vai nos permitir unha vez máis facer a saída dende o centro de Lalín sen pisar o asfalto. Nesta ocasión o roteiro irá cara o lago do auditorio, para xa dende alí adentrarmos nos camiños.

"Escoitaremos o son dos regatos entre carballeiras e vexetación de ribeira"

San Cristovo da Pena

2

O comezo do roteiro pasa por San Cristovo da Pena que foi unha das antigas parroquias da xurisdición de Deza ata a metade do presente século, no que pasaría a formar parte de Xoxán. Nada queda da súa igrexa, tan só o recordo.

"Hai un sepulcro labrado nunha pena, que dende sempre os veciños coñecen como a lumba celta."

3 Lousas megalíticas

No contexto dos traballos arqueolóxicos previos á execución dunha obra (unha liña eléctrica de media tensión), localizáronse unhas lousas con gravados na zona de Fonte Tourón, en Lalín. Trátase dunhas lousas que presentan uns gravados de estilo propio do megalitismo e que agora forman parte dos lindes das fincas nas que se atopan. (Fonte: Laboratorio do Patrimonio, Instituto de Estudos Gallegos Padre Sarmiento CSIC)

(Fotografía Foro de Vigo)

"Aínda perviven restos de arte megalítico no Campo do Malato"

A Veiga, peto de ánimas

4

Os petos de ánimas son sinxelos monumentos populares que están asociados a unha idea do purgatorio. A súa finalidade é ofrecer esmolos de todo tipo ás ánimas do purgatorio para que poidan alcanzar o ceo; en compensación, unha vez liberadas, éstas intercederán por quen as realizaron as ofrendas.

(Foto: Inventario dos cruzeiros de Lalín, Cecilia Depoite Regueiro)

"O peto de ánimas da Veiga é o único caso que se coñece en Galicia dos chamados "petos eucarísticos" por ser o cáliz e maila hostia a única representación gráfica do retablo"

5 Igrexa de Alperiz

A igrexa de Alperiz é do século XIII. Aínda conserva a portada, varios canzorros e algún elemento do interior. Perdeuse a ábsida románica e unha figura pétreo de San Pedro que ao parecer presidía o altar. Unha doazón ao mosteiro de Oseira no 1247 fala de Sancti Petri de Alperiz.

"A forma do tímpano, o tipo de aleiro, o apuntamento do arco e as decoracións vexetais indican que se trata dun edificio tardío de finais do século XII ou comezos do XIII"

Altar do Sol

6

O conxunto megalítico de Alperiz está integrado, entre outras, polas chamadas "Mámoas da Cruz". As Mámoas da Cruz están formadas por seis túmulos máis o nomeado como Altar do Sol, que pode verse na fotografía. Dos sete elementos deste conxunto, na actualidade perviven unicamente tres. Este conxunto está catalogado como BIC.

"As cavidades naturais na pedra da cabeceira que fixo pensar en cultos henoteístas".

7 Parada, igrexa e castro

O nome de Parada alude a un alto no camiño real antes da ponte dos cabalos ou despois de atravesala. Tamén fai referencia a "parata" ou imposto que debía de pagarse para pasar pola ponte, neste caso a Ponte dos Cabalos. A Igrexa parroquial parece que tivo outro emprazamento distinto ao actual preto do Castro de Parada.

"Para cruzar pola Ponte dos Cabalos había que pagar o pontádego"

Ponte dos Cabalos

8

A Ponte dos Cabalos é unha ponte medieval que serve para cruzar o río Arneiro e comunica as dúas beiras deste río entre os lugares de Parada, no Concello de Lalín, e Gurgueiro, no Concello de Agolada. Esta ponte, hoxe case esquecida, foi en tempos un paso estratéxico. Ata ela chegaba un camiño empedrado, que aínda hoxe se pode ver en varios tramos.

"menciónase a existencia dunha inscrición nun sillar da ponte sinalaba o ano 970 como data fundacional"